

Forest Silent Gathering

BEGÜM ERCIYAS

Over het woud en de wereld

Pieter T'Jonck
Gezien op 26 mei 2022
Meerdalwoud, Sint-Joris-Weert, in het kader van het 'Hear here' festival van STUK, Leuven

‘Forest Silent Gathering’ van Begüm Erciyas is een werk van een voorstelling, een performance of een concert kan je eigenlijk niet spreken dat een kleine groep mensen samenbrengt in een bos, om ze dan weer aan zichzelf en de geluiden, geuren en beelden van het bos over te laten. Een bijzondere ervaring.

31 MEI 2022

Een theatervoorstelling kan je ‘Forest Silent gathering’ niet noemen, want er zijn geen spelers en geen spel, tenzij je de deelnemers aan deze vergadering spelers zou noemen, maar dan is er geen publiek meer. Een ritueel is het evenmin, want waar zouden we getuige van zijn, wat zouden we bevestigen door onze aanwezigheid? Maar er is wel een protocol.

Dat zette Ereciyas op punt samen met sound designer Eric Desjeux. David Weber-Krebs en Jonas Rutgeerts leverden advies, dat er vooral op neerkwam om het werk zo minimaal en klein mogelijk te houden.

Aan het afgesproken verzamelpunt krijg je een lichte koptelefoon, verbonden met een mp3 speler. In mijn geval gaf Begüm Erciyas zelf verdere instructies. Eerst diende ik me via een pad in het Meerdaalwoud naar de plek van afspraak te begeven. Daar zou om precies 8.20 u de mp3 speler beginnen lopen. Verder moest ik helemaal niets doen.

Ruim op tijd kwam ik op een open plek in het bos. Uiteindelijk doken er een kleine tien mensen op. Vanaf 8.20 u verliep alles dan inderdaad via instructies en mededelingen via de koptelefoon, al hield een medewerker (in onze groep was dat Katja Dreyer) een oogje in het zeil.

Een mannenstem verzocht die groep eerst in een eerder nauwe, maar niet gesloten cirkel te gaan staan. Vervolgens werd ons het principe van de avond uitgelegd: bij elke piep die we hoorden om de minuut één moesten we een

paar passen achteruit doen. Dat oefenden we even.

Daarop volgt een korte beschouwing over de groep die zich hier verzameld had. Eerst ging het over mogelijke verschillen, zoals wie per fiets, met de auto of het openbaar vervoer kwam. Daar knoopte de stem een meer algemene beschouwing aan vast over groepen en gemeenschappen. Hij legde uit dat gemeenschappen vele vormen kunnen aannemen, en zelfs afwezigen omvatten, zoals mensen die nog geboren moeten worden of al gestorven zijn.

Deze uitleg eindigde echter abrupt met een stellige bewering: 'Wat er ook van zij, elke gemeenschap is imaginair'. Dat was, anders dan alle eerdere mededelingen, geen vanzelfsprekende uitspraak, maar een stelling. Denk alleen maar al aan hoe er ook nu oorlogen gevoerd worden tussen 'gemeenschappen'. Zo denkbeeldig zijn die dan toch niet, als mensen er hun leven voor wagen?

En inderdaad, vanaf dat moment was je steeds meer alleen.

De bewering is daardoor ondubbelzinnig een ideologisch standpunt. Ze maakte ons, op die plek in het woud, er ook attent op dat we geen illusies moesten koesteren over de 'gathering' als een ontmoeting. En inderdaad, vanaf dat moment was je steeds meer alleen naarmate je elke minuut weer een paar passen verder naar achter zette.

Verbazend snel verloor ik de anderen uit het oog, en raakte zelfs wat gedesoriënteerd. Bij avondschemer verlies je in een dicht bos snel elke referentie .Toch was dat niet onprettig, al gingen mijn gedachten wel alle kanten uit, zonder altijd te verwijlen bij de kwestie van gemeenschappen.

Na enige tijd stelde ik ook vast dat de tijd leek te zwellen en te krimpen: nu eens was een minuut zo voorbij, dan weer duurde ze dubbel zo lang als de vorige. Schijnbaar toch, want Erciyas verzekerde me achteraf dat de piepen exact om de minuut komen.

De enige variatie op de klankband kwam ongeveer halverwege het ruime uur dat de 'gathering' duurt. Plots hoorde ik windstoten, regendruppels en donderslagen die er in het echt niet waren, al twijfelde ik even. Het was een sfeerschepping die me er vooral attent op maakte hoe kwetsbaar ik daar mogelijk was in dat bos.

'Forest Silent Gathering' kent geen echt einde. Al wat er gebeurt is dat je geen piep meer hoort, en je dan na enige tijd maar een weg terug baant naar de plek waar het begon. Een lichtballon op een statief wees daarbij de weg. Daar kregen we een kop gemberthee.

Opmerkelijk: niemand had veel te zeggen na afloop. We bleven daar even hangen om ons te warmen aan de thee, en gingen dan weer terug naar het verzamelpunt waar alles begon. Dat bleek overigens niet zo eenvoudig: we moesten elkaar helpen om het juiste pad terug te vinden.

De vraag is dan: wat betekende deze bijeenkomst of dit protocol dat zo schaars was met akoestische signalen of uitleg? Voor mij bleef vooral die ene zin hangen dat gemeenschappen imaginair zijn. Dat gold zeker voor deze. Ze vond haar oorsprong in een soort gedeelde interesse van de deelnemers in een wat mysterieus experiment, in kunst of misschien ook in natuurbeleving. Een heel

smalle basis.

Als je dan helemaal alleen bent in dat woud want dat is het Meerdalwoud zeker besef je ook hoe precair ons bestaan nog steeds is, als de waanzinnig complexe software die onze samenleving geworden is voor even wegvalt. Hoe precair die maatschappelijke software zelf is, net als de gemeenschappen die ze ons voortdurend weer voortovert, volgens de grillen en soms duistere bedoelingen van het moment.